

KEMENESVIDÉK

KÖZERDEKŐ FÜGGETLEN ÚJSÁG.

(„KIS-CZELL ÉS VIDÉKE”.)

Megjelenik minden vasárnap.

(„KIS-CZELL ÉS VIDÉKE”.)

<p>8 kar. Nagyadva. . 9 kar. — (tovább érdeklő: tódj. arda az ellőrtőben.)</p>	<p>Feloldó szerkesztő: Hoss Gyula</p>	<p>Csillámszék, D 6 m 8 l k i-utan, Gombóka — azodok a las szellemi és anyagi részeti i küldemények.</p>
---	---	--

A szociáldemokrácia harca Magyarországon.

Aki figyelemmel kíséri a magyarországi nemzetközi szociáldemokraták mozgalmát és helyes értékkel bír az események megítélésében, annak figyelmét nem kerülhet a szociáldemokrácia mozgalmában és terjeszkedésében igen nagy mérvű stagnálás állott be. Úgy a szakszervezeti mint a politikai mozgalmak nemcsak hogy pang, de napról-napra újabb kudarcok érik és ami a leggyelemre méltóbb, a magyar munkásság teljesen részvétlenül nézi ezt a vergődést.

Három-négy év előtt, amikor a szociáldemokrata párt felhasználva az utca hangulatát, annyi izgalomnak és mozgalomnak volt a kezdeményezője, amikor egy a fővárosban, mint a vidéken napokig át rettegésben tartották a polgárságot, amikor a vidéki városokban nyakra-főre csinálták meg az általános sztrájkokat, azt hihette már az ember, hogy az egész világ szocialista lesz. Fokozta ez aggodalmat az a körülmény, hogy úgy a nemzetközi földrajzi szövetség, mint az államszervezeteké gyorsan gyarapodott a falvak lakossága körül és két földművelői szövetség korábban 1900 házilagban bírt helyi szervezeteket, ami vagy 200 ezer léleknek felel meg. Jötték azonban új idők és ez a gyar-

apodás megcsappant. Aki határozott hangvételűen állt be. Nem tudunk, ha ezt állítjuk, hogy Magyarországon továbbra is a szociál demokrácia. Ami azonban még éppen-éig nem jelenti azt, hogy már egyszer és mindenkori haradó munkások voltak a bajok, sorvasztó állapotokban keresztül ment a szociáldemokrácia a külföldön is, de aztán kiheverte a betegségeket és új utóélettel intézte a rohamait a fenálló gazdasági és politikai rend ellen. Eppen ezért csak folytatás a munkaadók a szervezkedést és kiéle figyelemmel a kormány és hatóság a nemzetközi életét.

Ami a jelenlegi tépdést okozza a szociáldemokráciában, annak oka ehé sorban az, hogy a szocialista vezetők oly annyira fanatizáltak a multban embereltek, annyi erkölcsi és anyagi áldozatot követeltek tőlük, hogy a mérték betelt. Az igazság eredménye az lett, hogy a szakszervezetekben tömörült tagok, akik horribilis tagsági díjakat fizetnek, möhöz éi erőszakal próbáltak helyzetükön javítani és minduntalan sztrájkoltak. Nemcsak az ipari munkások, de az arató munkások is, ami tudvalegven valóságos egyptomi csapatként gassdánkra.

Ez az akció aztán meghozta a maga nagy reakcióját. Szakszervezetek a munká-

adók a szervezett munkásság ellen és ebben a kormány a legmesszebbre menően támogatja őket. Ezzel a módon az állam és függesztettek fel azokat a szakszervezeteket, amelyeknek energiája a sztrájkok és bértárgyalásokon keresztül a munkaadók ellen politikai pártot is szorítottak, hogy ha így folytatja, a törvény teljes szigorával fog lesújtani azokra, akik az állami és társadalmi rend megbontására törnek. A legnagyobb csapás azonban a sok csúfosan elbukott nagy sztrájk volt, amelyek a szervezett munkásokat a vezetőik ellen — bangoltak.

Ezek a bukott sztrájkok adták a szervezett munkaadóknak az impulzust arra, hogy kizárják munkáikat, akikkel a munkaadók boldogulni. A munkaadók minden kizárási harcot megnyertek és a munkások kénytelenek voltak kényre-hegyelemre megadni magukat. Együttal, látván azt, hogy a kizárás folytán ezer és ezer ember marad kenyér nélkül, tapasztalván, hogy a szociáldemokrata igazítás a nyomorba kényszeríti őket, kiábrándultak és felhőpnl hagyták a világ megváltó.

Az én patak.

A patak ott folyt el a kertünk végén. Szóval a kertésztől választotta el tőle, de az a kertésztől sem lett volna. A lilium virágok és gránát-piros szemű lilium bogók kerítbe csak az esztaszión, csévegő kis patak kerítbe lettek volna. Az öreg kertésztől is akar csak egy hü, tetéző személy, at hajolt az eleven sovány és lombjaival ott himbálta, kergette magát a szabad habcsókák tükreben.

Oh, az a kis patak! Hozzá fűződnek a gyermekkori legszebb emlékek. Nyáron át benne habokoltunk reggelitől-estig. Kis testünknek egány fektetve égette a nap tize, de mi álltunk rendületlenül s ha nagyon égetett a nap, hát enyhe felülésével leültött az esztaszión patak. Lányok, fiúk együtt lubickoltunk a vízben. Bizony nem szégyeltük magunkat, a pubertás még nem kelt öntudatra bennünk. Még a hajó eregetésénél tartottunk és a patak lövényében gyűjtögtettük a szép színes kavicsokat.

A nagy haldob mellett mélyen a patak egyezer az egyik hidaláb mellett mélyen a patak

lövényében régi rézpénzeket, nagy vörös rézaszórtakat Mária Terézia idejéből. Ez a lelet óriási esemény volt. Évek múlva is erről beszélt az egész falu gyermeknépe, sőt ha jól sejtem, ez a lelet még az öregeknek, a szülőknél is szegett volt a fejébe. Akkori gyermekesszemmel tudtam megítélni a dolgokat, csak abból következtetek erre, hogy a mi leletünk után a patak medrét egészen felásták a temető-utca lakói. Nagy kincseket kerestek ott.

Aminthogy nem volt ebben semmi különös, mert a nagyanyám mesélte nekem, mielőtt nagy szemű olvasógot az újjal közt pörgette, hogy Szében alatt így találtak rá egy földalatti üregre, ahol halomba volt rakva a drágaság, ott volt Mária Terézia királyné aranyzsobra is s az egészet valami drótháló borította. Meg volt bosszorká nyosva azonban ez az üreg, mert aki a kincsekhez akart jutni, mielőtt a drótháléhoz ért, holtan esett össze. Megütötte a villám, amely a drótselyemkeztőt kell húzni s így nem történhetik semmi baja az embernek. Hogy mi lett aztán a sok kincselet, azt sohasem tudtam meg, mert az én nagyanyám, kilencven éves volt már szegény, rendszerint elaludt a története végén.

Szóval a hid alatti rézpénzelet nagy esemény volt. Gyermekkoromra éveken át dicsőítget árasztott az a körülmény, hogy én találtam ott az első rézgarast. Azt hiszem, még a mostani generáció is úgy emlékszik ez eszt révén rám, mint ahogy mi nagyok szoktunk megemlékezni valamely történelmi hősről. Ha majd lemegyek egyik nyáron a falumba, a fiam majd csodálkozva fogja tapasztalni az apja hírnevét.

A hid alól intértük a nagy vízi csatákat. Innen indultunk ki, hogy tenyerünkkel vizez verve fel, a szétlővélő vízugarakkal megfutamtuk egymást. Itt építettük a kis víziálmokot s a lövényes parton itt ástunk a kertünkkel mély kutakat, amelyekbe a parti bokrok visbenyulós gyökerei alatt evickelő kis halacskákat hordtuk.

Hát amikor a falu egyik végéből a patak medrén lefutottunk a másik végébe. Ahogy szaladunk a vízben, csak úgy zuhogott-csattogott a szétvert hullám. Kertek futottak el mellettünk. Értünk fel. Gátolva a víz sátrva me-előnk, amíg aztán jött a férgigalléros. Rövidre nyírott hajú Krisztina kisaaszony, a mi rémünk és felénk suhogtatta hírszen vágott vérvesszőjét:

Ti haszontalanok, ti betyárok, ti égen-gyuzok (honnan tudnám én már a sok cifra cím-

UJDONSÁGOK

A tanítónő születésnapjára.

Elnökdje egy kis leány.

Jó tanítónők, lelki gondosok,
Ki oktat minket minden szépre, jóra,
Gyermekszünetek áradozva most
Önhöz hajlja most e szép ünnepi óra.

Virágkehely a gyermeklány szive,
Feső kelyhe egy gyöngö rózsaszálnak,
Amely fölött derengő hajnalon
Még ködbe omló halk fuvalmak járnak.

S e gyöngö sziveb Őn hint napsugárt,
Nem hagyja lelkünk gondozatlan, árván;
Szép tanításon, szerető szaván
Lelkünkbe gyul egy százszínű szívirvány.

Mindent, mi jó, mindent mi szép, memek,
Mind-mind beoltja gyermekszivünkbe,
Saját lelkének drága kincszeit
A mi tudatlan kis lelkünkbe hintva.

A jóság a szeretet a szava
Széppé teszi a szelid gyermeklélmot,
A sok jóságért, mit ránk passzul,
Legyen élte az ezereszer áldott!

A mi az vnk oly gyöngö, gyermeki,
De meghalgatja megis a jó Isten,
Meghalgatja a gyermekek szavat,
Mert hisz e hely az ő temploma itten.

Jó Istenünk, kezünket összetéve
Kérünk téged, hallgasd meg esdő szónokunkat
Áld meg, ki velünk szeretettel bánik,
Allg meg, ki minket jóra oktat.

Jó Istenünk, hallgasd meg hó imánkat
És add, hogy a sok szeretet és jóság,
Mely sziveben ég, élte utjsin majd
Kinyiljanak mint ángyal égő rózsák.

Pakots János.

Hymen. Oesterreicher Magyar papai kereskedő a múlt szombatot jegyezte el magának Ceildömölkön Scheiber D. sz. kereskedő kedves leányát, Kata kisasszonyt.

Adókvetés. A harmadosztályú kereskedő tárgyalása helyén vette kezdetét Cellben. A járás közvégei vannak most soron. Ceildömölköt augusztus hó 8-án szűlő a sor. Az adókvetés bizottság polgari elnöke Berzsenyi Desző ügyvéd. A pénzügyigazgatóság részéről Kaldi titkár van jelen a tárgyalásokon. Az adópénz tehát harmadik járásunk területén is. Reméljük, hogy az adót a lehetőség szerint igazságosan fogja megállapítani az önkormányzat bizottsága.

Ceildömölkön városi alorvost és földmívelésügyi miniszter saját kércimeze Győrben helyezte át. Schleichert Kálmán e községben foglalja el új állomasat.

Táncmultság a Sághgyen. A Sághgyen-emeleendő kapóra jávára táncmultság tartását tervezik. Ez ügyben pénteken volt gyűlés a Sághgyenben.

Iskola építés. A ceildömölkön lev. község legutobb tartott közgyűlésen határozatiilag kimondotta, hogy iskoláját megépíti s az építésre vonatkozó benyújtott terveket közzé mint legalábbiasabban Horvath Testvérök ceildömölkön építésszek tervét fogadta el a bizottság és a közgyűlés egyhangulag. A közgyűlés c határozata ellen, mint értesülünk. Nagy Sándor lelkész ur teleshbezt jeicentett be, így megsegitik, hogy a lelkész ur privat passziója köveiktében, mire felebbeszése megjárja a felsőbb egyházi fórumokat, az iskola nem épül meg e kellő időre, melyre pedig nagy és égető szükség volna. Lehet különben, hogy az ev. iskola felépítésére nem is lesz szükség, mert igen aktuális lett most a közvégei iskola megépítése, melyet különben már ezélt két évvel a varosház elfogadtak. Ez ügyben pénteken volt gyűlés a városházban, melyen a bizottság bővebben foglalkozunk.

Tűz. Ságón szerdán a korá reggeli órákban tűz ütött ki a cigányoson. Két ház lett a lángok mar. léka, mire sikerult a tüzet lokalizálni s így nem terjedt tovább. A tűz oka, mint rendszeren, ismeretlen.

lenc megvalósítani, nemcsak azért, hogy hasznunk az országban maradjon és bennünket gazdagítsa, hanem azért is, mert máris tulsokkal tartozunk a külföldnek és féls, hogy egy-egy újabb pénzválás, vagy a legujabb porosz és német államcímletek mintájára való külföldi kibocsátás, kapcsolatban ellenfeleink agitációjával, papirjaink tömeges visszaözönlése utján elviselhetetlen bajokat okozna egész gazdasági életünkben.

A nagyobbbarabásu iparfejlesztés előfeltetei közül a biztos és aránylag olcsó alapítási tőkén felül a forgó tőkének könnyebb megszerzését sem szabad kifelejtenuk. Számos gyár alakult volna már, még több virágoznék, ha törekvő és megbízható tulajdonosaik (hiszen csak ilyenekről lehet szó) pénzintézeteinknél hitel dolgában olyan támogatást kaptak volna, mint amilyenben például a kereskedelem az áruhitelre nézve részesül. Egyike az azoknak a problémáknak, amelyeknek megoldása elől pénzintézeteink nem fognak kitérhetni és amelyek megoldása nélkül alig számíthatunk nagy ipari fejlődésre.

Az ipari hitelnek az a módja, amelyet

finanszírozás utján nyújtanak, nem kielégítő, amint hogy nem is bír a hitelnyújtás ki zárólagos céljával. Bár tagadhatatlan, hogy számos új iparvállalat leterül ennek segítségével, valamint az is, hogy sok gyenge szervezett vállalkozás ily uton erősödik meg, mégis távolról sem elégíti ki ez az alakzat a hazai iparnak sokoldalú hitel-igényeit.

Az intézeti finanszírozás főszempontja végeredményben mégis csak mentül nagyobb bankárnyereség elérésére, ami a zsenge és kezdetleges iparvállalkozás ritkán elviselhető megterheltségével jár. Nem is szólva a rendszerint hónapokon és éveken át tenyegető opcionális jog gyakorlásának egyidejű kikötéséről, amely a törekvő iparostól még azt a reményt is megvonja, hogy vállalatának kedvező fejlődése esetén ő elvezze a fáradozásai árán méltán kiérdemelt jutalom javarészt.

Hogy milyen arányokban kellene fejleszteni a magyar ipar versenyképességét, arról ékes bizonyosságot tesz az emlékirat, amelyet néhány hónappal ezélt tett köze a gazdasági miniszter az iparfejlesztésről. Az emlékirat szerint ahhoz az első sorban elrendelt célhoz, hogy a hazai szükségletet a hazai ipar fedezze, nem kevesebb, mint 488 gyár volna szükséges, amelyeknek 730.92 millió korona töké kellene; foglalkoztatnak 144.000 munkást (körülbelül 100 millió korona évi munkabérrel) és évi termelésük összértéke 419515 millió koronára rugna. Az állami segély tíz évre ösz 125 millió korona lenne.

Ezek a számok csak az első pillantásra tűnnek fel viszonyainkhoz képest nagyoknak. Ami különösen az állami segélynek szükséges összegét illeti, ez csak látszólagosan ily nagy áldozat az állam részéről, csak úgy, mint az állami tisztviselőknek juttatott magasabb illetmények is. Mert az összes állami kedvezmények és segélyek, eltekintve attól, hogy a legkülönbözőbb alakban oszlanak meg az ország lakossága közt, emelve ennek gazdasági forgalmát, legfőképpen fogyasztási adók alakjában jó részt ismét visszakérülnek az állampénztárba megteszik sokféle jótékony hatásukat, a nélkül, hogy az államkincstárnak valóságban nagy áldozatába kerülnének.

Közelebről bírálva pedig a magánvállalkozás kérdését, ugy találjuk, hogy erős akarattal nem lehetetlen ezt az áldozat tíz éven belül megvalósítani, főlkéve persze, hogy hazánk nagybirtokosai — elsősorban a holtkéz — elég érzékkel fog birni az iparpártolásnak gazdasági és hazafias jelentősége iránt; mert ha Ausztriában és a Németbirodalomban ösზე tudták kötni az uradalmak birtokosai ezt a két szempontot, miért ne tehetnék ezt nálunk is, különösen amikor közutadomásu, hogy az iparvállalatok évről-évre nagyobb jövedelmet biztosítanak főlképpen azoknak, akiknek módjukban van nyerterményeiket a helyszínen feldolgoztatni, ahelyett, hogy ezeket külföldre eladva, a belőlük készült és behozott iparcikkékért drága árakat fizessenek.

Hangsulyozzuk, hogy ezeket az iparvállalatokat lehetőleg magyar pénzen kell

hogy nem tanit meg möreare!

Krisztina kisasszonytól jobban féltünk, mint a tüzlől. A patak az ő kertje alatt is elfutott s mi minden áldott nap ott robotgunk el előtte.

Kétségtelen, hogy sok bosszúságot is okoztunk neki. A majorságai, a disznói a nagy lárvánkra azt hitték, hogy végítélet van s elkezdtek rikácsolni, visitant s olyan pokoli zene-bona támadt, hogy Krisztina kisasszony sohae tudta végigaludni a délutáni álmát.

Nagy oka volt tehát arra, hogy haragudjon reánk. Es mi féltünk tőle. Féltünk a szidalmaitól, a kemény ingálléjától, a férfias kalapjától és még valamitől. Krisztina kisasszony csizmát hordott. A szoknyája alatt nehéz, kopogós csizmát. Ez a körülmeny volt főlképen az, ami féltetésétette előltűnk. De megvallom, hogy én még most is félek tőle. A csizma miatt.

Hát rosszak voltunk mi, bizonyos. Már a milyen rosszak lehetnek a csintalan gyermekek. Tudtuk, hogy Krisztina kisasszony milyen időt járt szokott furdóni. Neki külön furdóniája volt amit a patakra épített. Mikor aztan ami nagy ellenszégünk beült a vízbe, mi csipős csalanokat eregettünk le a patak bázán. Rouid-vartatva

szony dühös sikongatását és még dühösebb szidalmait.

Jötték aztan szomorú napok is. Amikor a kis patak kiszáradt. Mert az is gyakran megszáradt kanikulában, augusztus derekán, a kis patakból egyszerre csak ujjnyi vékony kis ezüst szalagocska lett. Egy reggel az is eltűnt. Ilyenkor homokvárak épültek a patak száraz medrében. De aztan jött néhány esős nap és mi újra lubicko hattunk.

Oh, az a kis patak! Gyermekkorom legszebb emlékei hozzáfűződnék. Most, mikor az élet nagy folyamára sodor magával és vad hullámek hányják ide-oda, gyakran jutt eszembe a faluunk kis patakja, amelynek partján életem legboldogabb korszakait életem.

Kis patakom, hozzád már sohae fogok visszatérni . . .

Pakots János.

BOHN M és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb teiep
a szakmában Ausztria Magyarországon a

BOHN-FÉLE TÉGLAGYARAK

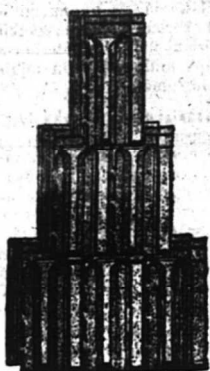
Nagykikindán és Zsombolyán.

Alapítottak 1864. Legelőkelőbb referenciák. Alapítottak 1864.

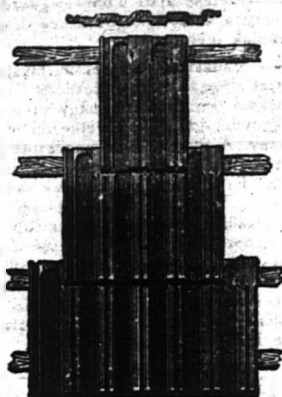
50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle birtonszági átfedő cserépekből. VAS-OXYD természetes vörös színben van kátrányozva. Gyártmányok: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserépek. Legelőcsőbb, legszébb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és barmint.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági átfedőcserép 172. szám.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. bist. préselt átfedőcserép 183. sz.

Hirdetmény.

A n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy a téli idény beállta előtt az ugodi állomáson waggonba rakva

I. oszt. cserhaszabbírt	150 kor.
II. " " "	130 "
Csertuskót	110 "
Vegyek tölgyladorong és husított	118 kor.

kézpénzfizetés ellenében, teljes kocsiakomány vételnél 100 métermázsánként. Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.

Teljes tisztelettel

Billitz Ferenc

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy németek készült készítmény, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult törvényszerű, szigorú és megfigyelésnek, belső- és külsőleg használva.

Figyelemre méltó, bizonyos humánitások miatt beváltatásra ösztönöztek legyünk és csak olyan üvegeket fogadjunk el, melyek a „Horgony” védjegyvel és a Horgony cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Az üvegekben K-80, K.140 és K.2.-es ágyazóval minden gyógyszerárban kapható. — Forgalmaz: Tóth István gyógyszerár, Budapest.

Dr. Horgony gyógyszerár az „Arany orvostudomány”, Prágában, Károlyi utca 5. sz. Mindennapi készítmény.

Takarítónó kerestetik.

Megbízható takarítónót keres havi 14 korona díjazás mellett

Dr. Szekeres Pál
ügyvéd
Czöldömök

Építési iroda.

Tisztelettel van szerencsénk a m. t. építető közönség b. tudomására hozni, hogy (Merkly Ede-féle ház)

Építési irodát és vállalatot létesítettünk.

Elvállaljuk mindennemű gazdasági épületek és bérházak tervezését a legkényesebb ízleseknek megfelelőleg a legmodernebb kivitelben; ugyancsak ezeknek természetben való kivitelét, valamint körkörös építési munkálatok, átalakítások és tartozásai munkálatok elkészítését a legjutányosabb árban.

A készítenő munkálatok szakszerű és pontos kiviteléért az építéseterén eltöltött hosszas gyakorlataink kezességnek, — egyedüli főterekvésünk oda fog irányulni, hogy a n. é. építető közönség legkényesebb igényeinek is megfelelhessünk.

A m. t. építető közönség szives pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Horváth Testvérek

kőműves mester építési vállalkozók

Czöldömök, Sági-utca.

KÖLCSON

króna értékesítők, kártya értékesítők.

Neller L. Egyed

IX., Lónyay-utca 7.
Telefon-Intercom 46-21.

Eladó bor.

95 hektoliter fehér, 25 hektoliter vörös kitűnő minőségű, saját termésű bor eladó. Értekezni lehet személyesen vagy levélileg.

Krenner Arnold

borkereskedő

Paksz.